

SPRAWOZDANIE
Z NADZORU PEDAGOGICZNEGO
SPRAWOWANEGO PRZEZ DYREKTORA
OŚRODKA ROZWOJU POLSKIEJ EDUKACJI ZA
GRANICĄ W WARSZAWIE
W ROKU SZKOLNYM 2017/2018

Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkolnymi punktami konsultacyjnymi oraz szkołami i zespołami szkół w Polsce i za granicą zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1658) w związku z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie powierzenia Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą sprawowania nadzoru pedagogicznego nad szkolnymi punktami konsultacyjnymi oraz szkołami i zespołami szkół w Polsce i za granicą, a także wykonywania w odniesieniu do nich zadań organu prowadzącego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1599). Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą sprawując nadzór pedagogiczny podejmuje działania mające na celu podnoszenie jakości procesu nauczania w szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych.

Dyrektor Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (dalej Ośrodek) sprawuje nadzór pedagogiczny nad nauczycielami zatrudnionymi w Szkole Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej, Gimnazjum im. Komisji Edukacji Narodowej oraz Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej, wchodzących w skład Ośrodka.

W roku szkolnym 2017/18 w szkołach Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą w Warszawie tj. w Szkole Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej, w Gimnazjum im. Komisji Edukacji Narodowej oraz w Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej w kształceniu na odległość uczestniczyło ogółem 702 uczniów.

- Kształcenie zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego realizowało 185 uczniów:
 - w Szkole Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej – uczyło się 60 uczniów,
 - w Gimnazjum im. Komisji Edukacji Narodowej – uczyło się 30 uczniów,
 - w Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej – uczyło się 95 uczniów,
- Kształcenie zgodne z programem nauczania uwzględniającym ramy programowe kształcenia uzupełniającego realizowało 517 uczniów:
 - w Szkole Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej – uczyło się 408 uczniów,
 - w Gimnazjum im. Komisji Edukacji Narodowej – uczyło się 73 uczniów,
 - w Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej – uczyło się 36 uczniów.

W kształceniu na odległość do realizacji zadań określonych w procesie edukacyjnym zatrudnionych było w roku szkolnym 2017/2018 – 19 nauczycieli, co stanowiło 12,30 etatu, a w tym:

- 19 nauczycieli realizowało podstawę programową kształcenia ogólnego, co stanowi 9,85 etatu, a wśród nich:
- 9 nauczycieli realizowało ramy programowe kształcenia uzupełniającego, co stanowi 2,45 etatu.

Wszyscy zatrudnieni nauczyciele posiadają pełne kierunkowe wykształcenie oraz przygotowanie pedagogiczne.

W odniesieniu do stopni awansu zawodowego, w kadrze pedagogicznej szkół im. Komisji Edukacji Narodowej zatrudnionych było:

- 11 nauczycieli dyplomowanych
- 6 nauczycieli mianowanych
- 2 nauczycieli kontraktowych.

Ewaluacja wewnętrzna

W roku szkolnym 2017/2018 zespół ewaluacyjny przeprowadził ewaluację wewnętrzną w obszarze: *Efekty działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły* w odniesieniu do wymagania: *Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej.*

Na podstawie przeprowadzonej ewaluacji wewnętrznej stwierdza się, że:

1. Uczniowie klas I, IV, VII nabywają wiadomości i umiejętności określone w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz w ramach programowych kształcenia uzupełniającego z uwzględnieniem osiągnięć z poprzedniego etapu edukacyjnego.
2. W szkołach monitoruje się realizację nowej podstawy programowej w odniesieniu do zespołu klasowego i każdego ucznia.
3. Nauczyciele planują procesy edukacyjne, uwzględniając zalecane warunki i sposoby realizacji nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego.
4. Nauczyciele diagnozują i analizują osiągnięcia uczniów z uwzględnieniem ich możliwości rozwojowych, formułują i wdrażają wnioski, które przyczyniają się do wzrostu efektów uczenia się, budują u uczniów odpowiedzialność za proces uczenia się.

5. Uczniowie odnoszą sukcesy edukacyjne w miarę swoich możliwości rozwojowych.
6. Nauczyciele zapoznali uczniów oraz ich rodziców z wymaganiami wynikającymi z realizacji przyjętych programów nauczania w pełni uwzględniających nową podstawę programową kształcenia ogólnego oraz ramy programowe kształcenia uzupełniającego.
7. Organizacja procesów edukacyjnych i stosowane metody pracy sprzyjają procesowi uczenia się oraz spełniają rolę wspierającą i motywującą uczniów.
8. W szkołach monitoruje się osiągnięcia uczniów, a efekty tego monitoringu i wnioski z jego analizy wykorzystuje się w dalszym planowaniu pracy oraz w motywowaniu uczniów do uzyskiwania coraz lepszych wyników celem uzyskania przez nich sukcesów edukacyjnych.

Mocne strony pracy szkoły:

1. Uczniowie mają możliwość kształcenia się w języku polskim w wybranym programie nauczania bez względu na miejsce obecnego pobytu za granicą.
2. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz w ramach programowych kształcenia uzupełniającego, co potwierdzają osiągnięte przez nich wyniki w nauce, udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.
3. Szkoła monitoruje realizację nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego.
4. Szkoła przeprowadza diagnozę i analizę osiągnięć uczniów uwzględniając ich możliwości psychofizyczne, umiejętności oraz zainteresowania.
5. Osiągnięcia uczniów analizowane są podczas spotkań zespołów przedmiotowych, na posiedzeniach rady pedagogicznej oraz podczas spotkań z rodzicami (dyżurów on-line, spotkań osobistych).
6. Nauczyciele tworzą atmosferę sprzyjającą uczeniu się: odpowiednio zorganizowany jest proces konsultacji on-line, jest właściwy dobór treści do prezentacji multimedialnych wykorzystywanych w trakcie zajęć on-line, jest stopniowanie trudności podczas rozwiązywania ćwiczeń, są zaplanowane i realizowane zajęcia wspierające rozwój ucznia.
7. Rodzice uczniów kształcenia na odległość informowani są o osiągnięciach ich dzieci, ich sukcesach, porażkach i trudnościach w nauce. Odbywa się to m.in. w trakcie dyżurów on-line na platformie e-learningowej, na konsultacjach, podczas rozmów indywidualnych.
8. Rodzice uczniów otrzymują ze strony szkoły pomoc w zakresie wsparcia przez nich dzieci w realizacji wybranego programu nauczania, w postaci przekazania im materiałów

- dydaktycznych, prezentacji multimedialnych, fragmentów publikacji, możliwości uczestniczenia w konsultacjach on-line i dyżurach nauczycielskich.
9. Rodzice dzielą się swoimi opiniami o pracy nauczycieli szkół im. Komisji Edukacji Narodowej w rozmowach indywidualnych, podczas dyżurów nauczycielskich, po konsultacjach on-line. Opinie i sugestie rodziców dotyczące życia szkoły jak i realizacji procesu wychowawczego oraz opiekuńczego są dyskutowane w gronie pedagogicznym i brane pod uwagę przy planowaniu i wykonywaniu zadań edukacyjno-wychowawczych.
 10. Kształcenie na odległość poprzez aktywne uczestnictwo w konsultacjach on-line, dyżurach, współpracy pomiędzy rodzicami-nauczycielami-uczniami integruje środowisko szkolne.
 11. Nauczyciele podejmują działania motywujące uczniów do uzyskiwania lepszych wyników w nauce, poszerzania umiejętności językowych oraz wiedzy o kraju przodków.
 12. Nauczyciele szkół im. Komisji Edukacji Narodowej współpracują z rodzicami w sprawie postępów ich dzieci w nauce, udzielają wskazówek merytorycznych odnoszących się do zagadnień poruszanych w pracach kontrolnych, jak również dzielą się swoją wiedzą oraz doświadczeniem praktycznym z zakresu psychologii i dydaktyki.
 13. Nauczyciele wspólnie z Rodzicami motywują uczniów do dalszej pracy i rozwoju swoich zainteresowań, a w szczególności pracy nad umiejętnościami poprawnego posługiwania się językiem polskim, czytaniu literatury po polsku i poszerzaniu wiedzy o kulturze polskiej.
 14. Wszyscy pedagodzy szkół im. Komisji Edukacji Narodowej stwierdzili, że współpraca nauczycieli wpływa na lepsze wyniki kształcenia, a zmiany dotyczące przebiegu procesów edukacyjnych następują w wyniku wspólnych ustaleń całego grona nauczycielskiego.
 15. Dobrze układająca się współpraca pedagogów kształcenia na odległość z Rodzicami uczniów przyczynia się do podnoszenia jakości kształcenia młodych Polaków poza granicami kraju, rozwoju ich zainteresowań, a także promocji szkoły.
 16. Szkoła jest promowana w środowisku polonijnym w wielu krajach świata, a uczniowie osiągają coraz lepsze wyniki na egzaminach klasyfikacyjnych oraz odnoszą sukcesy w konkursach/olimpiadach przedmiotowych np. 5 tegorocznych laureatów w Olimpiadzie Literatury i Języka Polskiego.
 17. Rodzice wskazali, iż doceniają duże zaangażowanie nauczycieli w organizację oraz realizację procesów edukacyjnych oraz rozwiązywanie spraw wychowawczych. Nauczyciele współpracują z rodzicami w planowaniu i realizowaniu procesów

edukacyjnych, co korzystnie wpływa na podniesienie jakości pracy szkoły oraz na rozwój i osiągnięcia uczniów.

Wnioski i rekomendacje z ewaluacji wewnętrznej

1. Wybierać programy nauczania, które realizują nową podstawę programową kształcenia ogólnego oraz są wsparciem przy realizacji ram programowych kształcenia uzupełniającego.
2. Modyfikować programy nauczania lub pisać własne na podstawie nowej podstawy programowej i ram programowych kształcenia uzupełniającego uwzględniając potrzeby zespołu klasowego oraz indywidualnego ucznia.
3. Przeznaczyć więcej czasu na powtarzanie i utrwalanie treści nauczania, które są dla uczniów trudne i niezrozumiałe.
4. Mobilizować uczniów do systematycznej pracy, nauki oraz uczestniczenia w konsultacjach on-line.
5. Położyć nacisk na dobór metod i form nauczania, które ułatwiają aktywizowanie uczniów do rozwiązywania problemów wymagających samodzielnego i twórczego myślenia.
6. Kontynuować prowadzenie zajęć dodatkowych zgodnie z aktualnymi potrzebami uczniów.
7. Stosować indywidualizację pracy na konsultacjach on-line, wzmacniać pozytywne cechy ucznia poprzez podkreślanie jego osiągnięć.
8. Mobilizować rodziców do kontrolowania pracy uczniów w domu i czasu jaki uczniowie poświęcają na naukę w celu podniesienia efektów nauczania.
9. Analizować na bieżąco potrzeby i zainteresowania dzieci, aby stwarzać im jak najlepsze warunki rozwoju.
10. Zachęcać rodziców do aktywniejszego udziału w życiu szkoły np. w dyżurach, spotkaniach tematycznych celem włączenia ich w proces nauczania i uczenia się.

Kontrola

W ramach kontroli przestrzegania przepisów prawa w organizacji procesu edukacyjnego, działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej Szkół im. Komisji Edukacji Narodowej, zostały przeprowadzone kontrole dokumentacji przebiegu nauczania, systematyczności oceniania uczniów, realizacji podstawy programowej, sposobów recenzowania prac kontrolnych, prowadzenia dokumentacji szkolnej oraz prowadzenia konsultacji on-line i pełnienia przez nauczycieli dyżurów.

Analiza dokumentacji szkolnej, obserwacja konsultacji on-line, obserwacja dyżurów i prowadzonych kół zainteresowań, rozmowy z nauczycielami, rodzicami, uczniami, pozwalają stwierdzić, iż nauczyciele właściwie realizowali podstawę programową kształcenia ogólnego i ramy programowe kształcenia uzupełniającego oraz na bieżąco monitorowali wystawiane oceny. Rodzice byli zapoznawani z wystawionymi przez nauczycieli opiniami i recenzjami pracy ucznia. Nie było zastrzeżeń odnośnie ocen oraz wniosków o ich zmianę. Nauczyciele stosowali różne metody pracy, aktywizowali i wspomagali uczniów w procesie zdobywania wiedzy oraz nabywania umiejętności dzielenia się nią.

Kontrolą objęto również sposób organizowania oraz przebieg egzaminów klasyfikacyjnych, poprawkowych i egzaminu maturalnego w formie pisemnej i ustnej, zarówno w terminie ogólnym jak i dodatkowym i poprawkowym. Wynika z niej, że egzaminy klasyfikacyjne i poprawkowe były prawidłowo przeprowadzone, jak również cały tok egzaminu maturalnego przebiegał zgodnie z procedurami określonymi przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

Kontroli poddano również terminowość sprawdzania prac kontrolnych na platformie e-learningowej. Należy stwierdzić, iż wszyscy nauczyciele przestrzegali wyznaczonych terminów oddawania opracowanych testów oraz przysyłania sprawdzonych prac kontrolnych do wiadomości uczniów.

Wielu nauczycieli przygotowywało dodatkowe materiały merytoryczne odnośnie wskazanych przez uczniów tematów.

Wspomaganie

Zadania wynikające ze wspomagania dotyczyły organizowania szkoleń wewnętrznych, uczestnictwa w szkoleniach zewnętrznych, konferencjach, kursach oraz kongresach.

Nauczyciele Ośrodka uczestniczyli w następujących szkoleniach i konferencjach:

- Procedury organizowania i przeprowadzania egzaminu maturalnego w sesji wiosennej 2018.
- Szkolenie członków Komisji Nadzorujących pisemne egzaminy maturalne.
- Szkolenie członków Przedmiotowych Komisji Egzaminacyjnych przeprowadzających ustne egzaminy maturalne.

- Szkolenie w zakresie przygotowania i prowadzenia lekcji i konsultacji on-line na platformie edukacyjnej.
- Ochrona Danych Osobowych w placówkach edukacyjnych.
- Analiza transakcyjna jako model do skutecznego rozwiązywania problemów.
- Kompetencje informatyczne uczniów w świetle wymagań edukacyjnych i oczekiwań współczesnego świata.
- Jak rozwijać wśród uczniów umiejętność uczenia się.
- Konferencja – Program Badania Kondycji Fizycznej Dzieci klas I.
- „Tchoukball” na lekcji wychowania fizycznego.
- Fińskie gry i zabawy ruchowe na powietrzu” Metodą Fińskiej Szkoły Ruchu.
- Tutoring.
- Jak dopasować zajęcia WF do nowych wymagań systemu edukacji.
- Praca z uczniem z dysleksją.
- Profilaktyka uzależnień.
- Pierwsza pomoc przedmedyczna.
- Rodzice XXI wieku.
- Programowanie dla najmłodszych.
- Metoda projektu edukacyjnego.
- Lekcje bez nudy kreatywny nauczyciel, kreatywny uczeń.
- Praca zespołowa nauczycieli nad doskonaleniem procesu edukacyjnego.
- Trudny rodzic.
- Używanie substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.
- Jak postępować z dzieckiem z ADHD i Aspergerem.
- Kurs doskonalący "Akademia Rusycysty".
- Szkolenie z modułu dla klas IV „Tajemnica zielonych dachów” w ramach programu „Ogarnij Inżynierię”.
- Obsługa i wykorzystanie drukarki i modelowania 3D.
- Szkolenie dotyczące aktywności szkoły w społeczności lokalnej.
- Szkolenie dla nauczycieli z modułu dla klas V „ Energia i wiatr” w ramach programu „Ogarnij Inżynierię”.
- Odpowiedzialność cywilna i karna. Jak radzić sobie z trudnymi zachowaniami uczniów w szkole.

- Webinarium - Kultura popularna jako przedmiot refleksji maturzysty.
- Sprawdzanie i ocenianie zadań z języka polskiego na egzaminie ósmoklasisty od roku szkolnego 2018/2019.
- Geometria maturalnie na ostatniej prostej przed egzaminem.
- Stosowanie TIK w nauczaniu.
- Praktyczne zastosowanie matematyki w nowej podstawie programowej.
- Kurs mediacji i negocjacji „Sytuacje konfliktowe w szkole”.
- Informacja zwrotna i ocenianie kształtujące - zastosowanie w praktyce szkolnej.
- Aktywna Tablica.
- Zmiany w karcie Nauczyciela.
- Innowacje pedagogiczne.

Szkolenia zostały bardzo pozytywnie ocenione przez nauczycieli. Uznano je jako użyteczne oraz bardzo pomocne w realizacji zadań edukacyjnych. Spotkania rady pedagogicznej poruszały również kwestie:

- organizacji pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej w roku szkolnym 2017/2018,
- działalności zespołów przedmiotowych,
- analizie wyników egzaminu maturalnego,
- klasyfikacji i zatwierdzeniu ocen z poszczególnych przedmiotów,
- bieżącemu przekazywaniu informacji o zmianach w obowiązujących przepisach prawa dotyczących działalności szkoły,
- inspirowaniu i organizowaniu współpracy między nauczycielami.

Monitoring

W zakresie monitoringu zwracano szczególną uwagę na realizację nowych ram programowych kształcenia ogólnego oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego na wszystkich etapach edukacyjnych. Monitoring potwierdził, że uczniowie klas I, IV, VII nabywają wiadomości i umiejętności określone w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz w ramach programowych kształcenia uzupełniającego a nauczyciele na bieżąco monitorują realizację nowej podstawy programowej w odniesieniu do klasy i indywidualnego ucznia. Nauczyciele planując procesy edukacyjne, uwzględniają zalecane warunki i sposoby

realizacji nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego, diagnozują i analizują osiągnięcia uczniów z uwzględnieniem ich predyspozycji psychofizycznych. Przyczynia się to do wzrostu jakości procesu nauczania oraz efektów uczenia się.

Organizacja procesów edukacyjnych i stosowane metody pracy sprzyjają uczeniu się oraz spełniają rolę wspierającą i motywującą dla uczniów.

W szkole monitoruje się osiągnięcia uczniów, a efekty tego monitoringu i wnioski z jego analizy wykorzystuje się w dalszym planowaniu pracy oraz w motywowaniu uczniów do uzyskiwania coraz lepszych wyników w celu uzyskania przez uczniów sukcesów edukacyjnych.

Dyrektor Ośrodka sprawował nadzór pedagogiczny nad dyrektorem Zespołu Szkół im. Zygmunta Mineyki przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Atenach oraz kierownikami Szkolnych Punktów Konsultacyjnych.

W roku szkolnym 2017/2018 funkcjonowało ogółem 67 jednostek edukacyjnych działających przy placówkach dyplomatycznych, urządach konsularnych oraz przy przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym: 1 Zespół Szkół im. Zygmunta Mineyki przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Atenach i 66 szkolnych punktów konsultacyjnych oraz 4 sekcje polskie funkcjonujące we francuskim systemie oświaty. We wszystkich tych szkołach naukę pobierało 17 430 uczniów, w tym:

- 16 404 uczniów w szkolnych punktach konsultacyjnych,
- 545 w Zespole Szkół w Atenach,
- 481 w sekcjach polskich funkcjonujących w szkołach lokalnych we Francji.

Ewaluacja zewnętrzna

Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, jako organ sprawujący nadzór pedagogiczny nad pracą dyrektora Zespołu Szkół w Atenach oraz kierowników Szkolnych Punktów Konsultacyjnych przeprowadził ewaluacje zewnętrzne w zakresie następujących obszarów i wymagań:

1. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się,
2. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej,
3. Rodzice są partnerami szkoły lub placówki.
4. Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi.

Badaniom ewaluacyjnym poddano następujące placówki:

- 1) Szkolny Punkt Konsultacyjny przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Kopenhadze w dniu 3 marca 2018 r.
- 2) Szkolny Punkt Konsultacyjny przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Mińsku w dniach 14 - 18 marca 2018 r.
- 3) Szkolny Punkt Konsultacyjny im. 7 Eskadry Kościuszkowskiej przy Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Chicago w dniu 14 kwietnia 2018 r.
- 4) Szkolny Punkt Konsultacyjny im. Tadeusza Chciuka-Celta przy Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Monachium w dniach 20-22 kwietnia 2018 r.
- 5) Szkolny Punkt Konsultacyjny im. Królowej Rychczy przy Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Kolonii w dniach 29 - 0 maja 2018 r.

We wszystkich Szkolnych Punktach Konsultacyjnych, w których przeprowadzono ewaluację badaniem objęto całe środowisko szkolne – uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych oraz kierownika. Przeprowadzono obserwację zajęć i analizę dokumentacji. Do sporządzenia raportu wykorzystano metody ilościowe oraz jakościowe.

Wnioski i rekomendacje z ewaluacji zewnętrznych

1. Szkolne Punkty Konsultacyjne, które zostały poddane planowej ewaluacji zewnętrznej realizują procesy edukacyjne na podstawie ram programowych kształcenia uzupełniającego.
2. Procesy edukacyjne służą rozwojowi uczniów, a różnorodność metod i form pracy nauczycieli pozwala uczniom efektywnie zaangażować się w zajęcia lekcyjne.
3. W procesie zarządzania Szkolnym Punktem Konsultacyjnym, kierownicy i grono pedagogiczne wykorzystują wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego.
4. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności zgodnie z treściami ram programowych, łączą wiedzę z różnych dziedzin i wykorzystują ją w trakcie procesu uczenia się.
5. Uczniowie są informowani o postępach w nauce, wiedzą, jaki jest cel poszczególnych zajęć, znają formułowane wobec nich oczekiwania, doceniają zwrotną informację jaką uzyskują od nauczycieli, pisemną jak i ustną.
6. Uczniowie czują się zmotywowani i akceptowani przez nauczycieli. Są zaangażowani w zajęcia lekcyjne, współpracują z innymi kolegami w przygotowywaniu materiałów

dydaktycznych, przy organizacji różnych szkolnych wydarzeń kulturalnych, potrafią uczyć się samodzielnie.

7. Nauczyciele monitorują poziom wiedzy i umiejętności uczniów, a wyniki są analizowane oraz wykorzystywane do planowania pracy nauczycieli na kolejnym etapie kształcenia.
8. Nauczyciele stosują różnorodne metody pracy na lekcji, dostosowując je do potrzeb i możliwości uczniów, pamiętają o motywowaniu uczniów do aktywnego uczenia się, zdobywania wiedzy nie tylko w zakresie języka i kultury polskiej, ale również m.in. historii i geografii Polski.
9. Nauczyciele współpracują ze sobą. Opracowując roczne plany pracy, pamiętają o specyfice szkoły, dbają o językowe umiejętności uczniów, działają w zespołach przedmiotowych, doskonalą się zawodowo, przekładając zdobytą wiedzę na zajęcia z uczniami.
10. Nauczyciele dbają o językowe kompetencje uczniów. Kształtują umiejętność komunikowania się uczniów w języku polskim, wzmocnienia poczucia tożsamości kulturowej, narodowej. Istotne są umiejętności: poszukiwania, porządkowania, wykorzystywania informacji z różnych źródeł, pracy w zespołach, włączaniu się aktywnie w życie kulturalne szkoły czy środowiska. Uczniowie uczestniczą w projektach nadzorowanych przez placówki dyplomatyczne.
11. Nauczyciele rozmawiają z uczniami i rodzicami o postępach w nauce. Większość rodziców wskazała, że nauczyciele oceniają ich dziecko sprawiedliwie, a ocena ta wpływa motywująco na proces uczenia się. Jednakże konieczne jest ciągłe monitorowanie poprawnego respektowania zasad oceniania, promowania i klasyfikowania.
12. Nauczyciele stosują zalecane warunki i sposoby realizacji ram programowych kształcenia uzupełniającego, a w szczególności kształcenia umiejętności komunikowania się w języku polskim, w mowie i piśmie.
13. Programy nauczania języka polskiego i wiedzy o Polsce, realizowane w Szkolnych Punktach Konsultacyjnych, dostosowane są do treści i umiejętności określonych w ramach programowych kształcenia uzupełniającego.
14. W większości Szkolnych Punktach Konsultacyjnych Rodzice współdecydują w sprawach szkoły lub uczestniczą w podejmowanych przez szkołę decyzjach poprzez Radę Rodziców. Rodzice współpracują z Radą pedagogiczną i inicjują czasami działania na rzecz szkoły i uczniów, włączając się następnie w ich realizację.
15. Kierownik Szkolnego Punktu Konsultacyjnego zarządzania szkołą, stara się zapewnić odpowiednie warunki do realizacji zadań edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych. Wymaga jednak ciągłego wsparcia oraz monitorowania sposobu zarządzania.

16. Szkoła realizuje różnorodne działania na rzecz promocji języka polskiego, kultury polskiej i tradycji narodowych. A podejmowane działania wychowawcze, przynoszą pozytywne efekty i są ukierunkowane na budowanie wrażliwości społecznej, odpowiedzialności, poczucia więzi, tolerancji.
17. Współpraca nauczycieli i rodziców pozytywnie oddziałuje na procesy edukacyjne, buduje wzajemne zaufanie i poczucie bezpieczeństwa. Jednakże pojawiają się problemy w komunikacji pomiędzy rodzicami, kierownikiem i nauczycielami.
18. Współpraca pomiędzy statutowymi organami szkoły nie we wszystkich szkołach układa się pozytywnie. Konieczne jest monitorowanie przez Ośrodek tej współpracy.
19. Ważną kwestią jest respektowanie zasad funkcjonowania Stowarzyszenia i Rady Rodziców na terenie danej szkoły. Nie wszystkie ewaluowane placówki przestrzegają w tej kwestii przepisów prawa.
20. Nie we wszystkich szkołach współpraca kierownika z rodzicami, gronem pedagogicznym oraz placówką dyplomatyczną układa się dobrze. Konieczne jest monitorowanie tej kwestii przez Ośrodek.

Kontrola

Ośrodek przeprowadza kontrole i ewaluacje zewnętrzne w szkolnych punktach konsultacyjnych na podstawie art. 57 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U.2017 r., poz. 59 z późn. zm), § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie powierzenia Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą sprawowania nadzoru pedagogicznego nad szkolnymi punktami konsultacyjnymi oraz szkołami i zespołami szkół w Polsce i za granicą, a także wykonywania w odniesieniu do nich zadań organu prowadzącego (Dz.U. z 2017 r., poz.1599) oraz § 18 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz.U. z 2017 r. poz. 1648).

W roku szkolnym 2017/2018 zostały przeprowadzone następujące kontrole:

- 1) Szkolny Punkt Konsultacyjny przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Kopenhadze w dniu 3 marca 2018 r.
- 2) Szkolny Punkt Konsultacyjny przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Mińsku w dniach 14-18 marca 2018 r.
- 3) Szkolny Punkt Konsultacyjny im.7 Eskadry Kościuszkowskiej przy Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Chicago w dniu 14 kwietnia 2018 r.

- 4) Szkolny Punkt Konsultacyjny im. Tadeusza Chciuka-Celta przy Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Monachium w dniach 20-22 kwietnia 2018 r.
- 5) Szkolny Punkt Konsultacyjny im. Królowej Rychczy przy Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Kolonii w dniach 29-30 maja 2018 r.

Kontrole z nadzoru pedagogicznego Szkolnych Punktów Konsultacyjnych odbyły się w zakresie:

- Przestrzegania przepisów prawa w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów;
- Zgodności realizacji zajęć edukacyjnych z języka polskiego i wiedzy o Polsce z ramami programowymi kształcenia uzupełniającego dla szkolnych punktów konsultacyjnych.

Wnioski i rekomendacje ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego

Na podstawie przeprowadzonych w Szkolnych Punktach Konsultacyjnych kontroli odnoszących się do przestrzegania przepisów prawa w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przygotowania egzaminów stwierdza się, że:

1. Wszystkie Szkolne Punkty Konsultacyjne realizują programy nauczania uwzględniające ramy programowe kształcenia uzupełniającego, określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U. z 2017 r., poz. 1648) oraz na każdym etapie edukacyjnym plany nauczania uzupełniającego w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego oraz wiedzy o Polsce, określone w załączniku nr 2 wymienionego wyżej rozporządzenia.
2. Wszystkie Szkolne Punkty Konsultacyjne muszą na bieżąco aktualizować liczbę uczniów oraz przydział godzin dla nauczycieli w arkuszu organizacyjnym i fakt ten zgłaszać do Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U. z 2017 r., poz. 1648).
3. Szkoły prowadzą dokumentację przebiegu nauczania dlatego też, wymagane jest przestrzeganie przepisów w zakresie dotyczącym prowadzenia przez szkołę dokumentacji szkolnej zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki

dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 1646).

4. W klasach I-III szkoły podstawowej opisowe roczne oceny klasyfikacyjne są wpisane do arkuszy ocen ucznia lub sporządzone komputerowo w postaci wydruku podpisanego przez nauczyciela przedmiotu.
5. Nie we wszystkich kontrolowanych szkołach, nauczyciele na początku roku szkolnego poinformowali uczniów oraz ich rodziców o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania zgodnie z art. 44b ust. 8 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 z późn. zm.).
6. Nie we wszystkich kontrolowanych szkołach, nauczyciele na początku roku szkolnego poinformowali uczniów oraz ich rodziców o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów zgodnie z art. 44b ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 z późn. zm.).
7. Nie we wszystkich kontrolowanych szkołach, nauczyciele na początku roku szkolnego poinformowali uczniów oraz ich rodziców o warunkach i trybie otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zgodnie z art. 44b ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 z późn. zm.).
8. Nie we wszystkich kontrolowanych szkołach, nauczyciele przestrzegają warunków i sposobu przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia zgodnie z art. 44b ust. 6 pkt ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 z późn. zm.).
9. Nie we wszystkich kontrolowanych szkołach, nauczyciele przestrzegali zasad i trybu udostępniania uczniowi i jego rodzicom sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych, o których mowa w art. 44e ust. 4 w zw. z art. 44e ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 z późn. zm.).
10. Nie we wszystkich kontrolowanych szkołach, nauczyciele poinformowali wszystkich uczniów i ich rodziców przed klasyfikacyjnym plenarnym zebraniem rady pedagogicznej o przewidywanych dla nich rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych zgodnie z art. 44g ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 z późn. zm.).

11. Kierownicy organizując proces nauczania i sprawując nadzór pedagogiczny powinni częściej monitorować przygotowanie oraz sposób prowadzenia lekcji przez nauczycieli zgodnie z § 19 ust.2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U. z 2017 r., poz. 1648).
12. Z kontroli dokumentacji przebiegu nauczania wynika, że w większości szkół nauczyciele indywidualizują pracę z uczniem na zajęciach edukacyjnych odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli zgodności realizacji zajęć edukacyjnych z języka polskiego i wiedzy o Polsce z ramami programowymi kształcenia uzupełniającego w Szkolnych Punktach Konsultacyjnych stwierdza się, że:

1. Liczba obowiązkowych zajęć edukacyjnych w semestrze w arkuszu organizacyjnym dla każdego oddziału na każdym etapie edukacyjnym jest zgodna z planem nauczania uzupełniającego.
2. Nauczyciele realizują treści nauczania w zakresie tworzenia i odbioru wypowiedzi oraz wykorzystania zawartych w nich informacji, w zakresie wskazanych tekstów kultury, kręgów tematycznych.
3. Nauczyciele realizują treści nauczania w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego oraz wiedzy o Polsce w zależności od danego etapu edukacyjnego.

Monitoring

W zakresie monitoringu zwracano szczególną uwagę na realizację nowych ram programowych kształcenia ogólnego oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego na wszystkich etapach edukacyjnych. Monitoring potwierdził, że uczniowie klas I, IV, VII nabywają wiadomości i umiejętności określone w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz w ramach programowych kształcenia uzupełniającego a nauczyciele na bieżąco monitorują realizację nowej podstawy programowej w odniesieniu do klasy i indywidualnego ucznia. Nauczyciele planując procesy edukacyjne, uwzględniają zalecane warunki i sposoby realizacji nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego, diagnozują i analizują osiągnięcia uczniów z uwzględnieniem ich predyspozycji psychofizycznych. Przyczynia się to do wzrostu jakości procesu nauczania oraz efektów uczenia się.

Organizacja procesów edukacyjnych i stosowane metody pracy sprzyjają uczeniu się oraz spełniają rolę wspierającą i motywującą dla uczniów.

Wspomaganie

W ramach wspomagania nauczyciele i kierownicy szkolnych punktów konsultacyjnych uczestniczyli w wybranych przez siebie szkoleniach zewnętrznych oferowanych przez ORPEG PCN oraz inne instytucje szkoleniowe.

Jednocześnie mogli korzystać ze wsparcia merytorycznych pracowników Ośrodka, w zależności o potrzeby. Liczne telefony na początku roku szkolnego oraz pod jego koniec do poszczególnych wydziałów, wskazują, że największe wsparcie uzyskali kierownicy odnośnie kwestii:

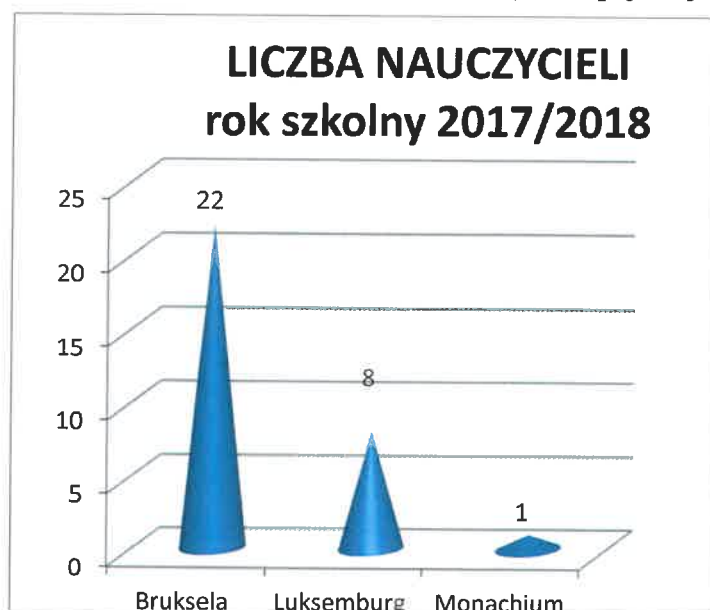
- wypełniania na platformie e-learningowej arkusza organizacyjnego szkoły w kreatorze oraz nanoszenia zgodnie z okolicznościami powstałymi w szkole, wymaganych w trakcie roku szkolnego zmian,
- współpracy kierownika ze Stowarzyszeniem oraz Radą Rodziców i kompetencjami przysługującymi obu organizacjom,
- tworzenia tematycznych kart pracy dla wiedzy o Polsce oraz języka polskiego,
- promowania uczniów przy zróżnicowanej liczbie nieobecności na zajęciach,
- wypełnianie dziennika lekcyjnego, arkuszy ocen oraz innej dokumentacji szkolnej,
- realizowania ram programowych kształcenia uzupełniającego w poszczególnych klasach,
- realizowania ram programowych kształcenia uzupełniającego w klasach łączonych/grupach wiekowych,
- przygotowania uczniów do olimpiad przedmiotowych,
- podpisywania umów z nauczycielami i przesyłania wymaganej dokumentacji do Ośrodka,
- archiwizacji dokumentacji szkolnej.

Nadzór pedagogiczny nad nauczycielami Szkół Europejskich

W roku szkolnym 2017/18 do Szkół Europejskich zostało skierowanych 31 polskich nauczycieli, w tym jeden zastępca dyrektora Szkoły Europejskiej Bruksela III ds. szkoły podstawowej i przedszkola, 1 kierownik Wydziału Matury Europejskiej w Biurze Sekretarza Generalnego, 16 nauczycieli do szkół podstawowych i przedszkoli oraz 13 nauczycieli do szkół średnich w Szkołach Europejskich Bruksela I, Luksemburg I i Monachium. Wszyscy nauczyciele zostali zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy.

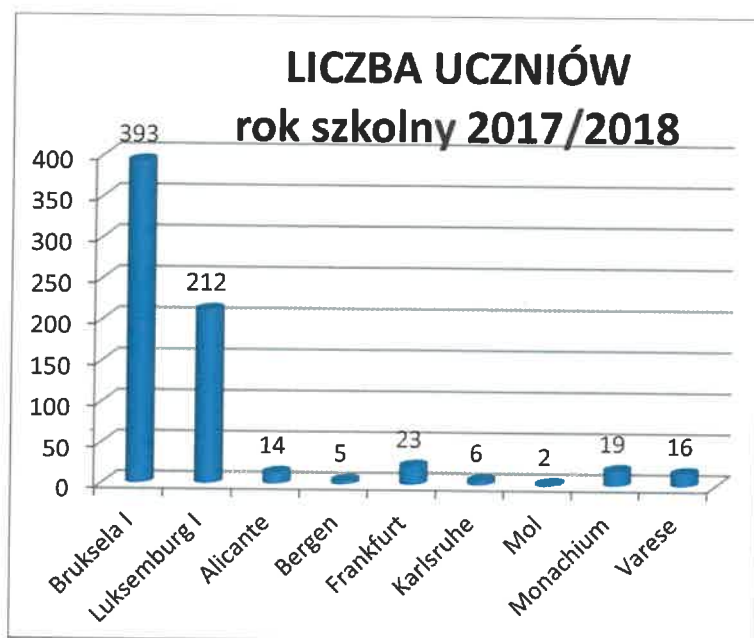
Miasto	Przedszkole i szkoła podstawowa	Szkoła średnia*	Razem liczba nauczycieli	Razem liczba etatów
Bruksela	12	10	22	22
Luksemburg	5	3	8	8
Monachium	0	1	1	1
Razem	17	14	31	31

*wraz z kierownikiem Wydziału Matury Europejskiej w Biurze Sekretarza Generalnego

W roku szkolnym 2017/2018 do Szkół Europejskich uczęszczało ogółem 690 polskich uczniów. Tabela poniżej ujmuje dane szczegółowe dotyczące liczby polskich dzieci z podziałem na poszczególne Szkoły Europejskie według stanu na 30 czerwca 2018 r.

Szkoła	Przedszkole	Szkoła podstawowa	Szkoła średnia	Razem
Bruksela I	42	190	161	393
Luksemburg I	23	110	79	212
Alicante	6	5	3	14
Bergen	0	3	2	5
Frankfurt	1	14	8	23
Karlsruhe	1	3	2	6
Mol	0	2	0	2
Monachium	2	8	9	19
Varese	1	9	6	16
Razem	76	344	270	690

W dniach 21 – 25 maja 2018 r. odbyło się posiedzenie komisji konkursowych powołanych przez Ministra Edukacji Narodowej do przeprowadzenia konkursów na następujące stanowiska:

- a) nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Europejskiej Luksemburg I (2 etaty),
- b) nauczyciela języka polskiego w szkole średniej w Szkole Europejskiej Luksemburg I (1 etat),
- c) nauczyciela matematyki w szkole średniej w Szkole Europejskiej w Luksemburg I (1 etat).

Po przeprowadzonych rozmowach z kandydatami komisja zarekomendowała Pani Minister Annie Zalewskiej skierowanie do pracy z dniem 1 września 2018 r. czterech nowych nauczycieli, którzy wygrali konkurs. Ze względu na fakt, iż jedna z kandydatek, która wygrała konkurs na stanowisko nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej, zrezygnowała z powodów rodzinnych, konieczne było ponowne ogłoszenie konkursu. W dniach 21 – 23 sierpnia 2018 r. odbyło się posiedzenie komisji konkursowej powołanej przez Ministra Edukacji Narodowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Europejskiej Luksemburg I (1 etat). Po przeprowadzonej procedurze konkursowej komisja zarekomendowała Pani Minister Annie Zalewskiej skierowanie do pracy z dniem 1 września 2018 r. nowego nauczyciela.

Nadzór pedagogiczny nad nauczycielami skierowanymi do pracy w Szkołach Europejskich był sprawowany w roku szkolnym 2017/2018 przez:

- Urszulę Łączyńską – wizytatora Szkół Europejskich ds. szkoły podstawowej i przedszkola,
- Konrada Leszczyńskiego – wizytatora Szkół Europejskich ds. szkoły średniej.

Do zadań realizowanych przez wizytatorów w ramach sprawowania nadzoru należy zaliczyć:

1. Uczestnictwo w pracach Rady Wizytatorów Szkół Europejskich, w tym udział w głosowaniach na posiedzeniach w październiku 2017 i w lutym 2018 (posiedzenie Rady Wizytatorów ds. szkół średnich oraz ds. szkoły podstawowej i przedszkola) oraz w czerwcu 2018 (posiedzenie Rady Wizytatorów ds. szkół średnich).
2. Uczestnictwo w pracach grupy matematycznej INTERMATH powołanej przez Radę Wizytatorów Szkół Europejskich. Wynikiem prac grupy jest opracowywanie nowego podręcznika do matematyki do klasy 4 szkoły podstawowej.
3. Tłumaczenie, przez wizytatora Szkół Europejskich ds. szkoły podstawowej i przedszkola, podręcznika do matematyki dla uczniów klasy czwartej szkoły podstawowej.
4. Uczestnictwo w pracach zespołu powołanego przez Sekretarza Generalnego do przeprowadzenia audytu szkoły akredytowanej – European School of Copenhagen.
5. Sporządzenie oceny pracy ośmiu polskich nauczycieli oddelegowanych do Szkół Europejskich. Wszystkie oceny były pozytywne, w związku z czym oceniani nauczyciele otrzymali nowe kontrakty.
6. Dokonanie wyboru czterech ekspertów i egzaminatorów Matury Europejskiej dla polskich uczniów.
7. Nadzorowanie części pisemnej i ustnej Matury Europejskiej przeprowadzonej w Szkole Europejskiej Luksemburg I, w tym nadzorowanie rozporządzeń administracyjnych dotyczących egzaminu pisemnego.
8. Dokonanie oceny kwalifikacji zawodowych czterech polskich nauczycieli zatrudnianych lokalnie w Szkołach Europejskich.
9. Monitoring pracy polskich ośmiu nauczycieli w Szkołach Europejskich, w tym obserwacja prowadzonych przez nich lekcji wraz ze szczegółowym omówieniem warsztatu pracy

nauczyciela, mocnych i słabych stron oraz udzielenie wskazówek i zaleceń.

10. Zorganizowanie spotkań wizytatorów z rodzicami uczniów Szkoły Europejskiej Bruksela I oraz Szkoły Europejskiej Luksemburg I.
11. Kontrola prawidłowości planów nauczania sporządzonych przez nauczycieli Szkół Europejskich na poziomie szkoły podstawowej i przedszkola.
12. Współpraca z dyrektorami Szkół Europejskich i ich zastępcami w sprawach dotyczących kształcenia polskich uczniów, w tym przyjmowania ich do szkoły.
13. Doradztwo nauczycielom polskim skierowanym do pracy do Szkół Europejskich oraz zatrudnianym przez dyrektorów szkół akredytowanych.
14. Zorganizowanie w Warszawie, w dniach 9 – 11 lipca 2018 r. szkolenia *„Kompetencje przyszłości a wyzwania współczesnej szkoły”* dla nauczycieli Szkół Europejskich. Wzięło w nim udział 25 pedagogów ze szkół w: Bergen, Brukseli, Frankfurtu, Karlsruhe, Luksemburgu oraz Varese. W czasie szkolenia odbyły się warsztaty twórczego pisania, w trakcie których nauczyciele uczyli się jak rozwijać dziecięcą kreatywność, warsztaty z zakresu kształtowania umiejętności muzycznych u przedszkolaków oraz warsztaty z zakresu empatycznej i skutecznej komunikacji z rodzicami. Do pozostałych zagadnień poruszanych w czasie szkolenia należy zaliczyć kompetencje przyszłości i wyzwania współczesnej szkoły, a także przybornik cyfrowy dla nauczycieli Szkół Europejskich.
15. Realizacja pilotażowego projektu *„Latająca poradnia”*, którego celem było przeprowadzenie badań polskich uczniów w Szkole Europejskiej Bruksela I z zaburzeniami edukacyjnymi, w tym z zakresu neurologopedii, neuropsychologii oraz integracji sensorycznej. Badaniem objęto 25 uczniów z przedszkola i szkoły podstawowej w celu zdiagnozowania ich potrzeb edukacyjnych. Zadaniem ekspertów było przebadanie dzieci i przeprowadzenie wywiadów z rodzicami tych dzieci, a także sporządzenie raportów. Badane dzieci nie ponosiły żadnych kosztów. Dzięki realizacji projektu polscy uczniowie, u których specjaliści zdiagnozowali potrzeby edukacyjne i w raportach podali zalecenia, mają możliwość skorzystania z pomocy oferowanej bezpłatnie przez Szkołę Europejską. W ramach projektu opracowano 16 diagnoz psychologicznych, 16 diagnoz językoznawczych oraz 17 diagnoz w zakresie integracji sensorycznej.
16. Zakup środków dydaktycznych i pomocy naukowych dla nauczycieli Szkół Europejskich.

17. Zapewnienie prenumeraty polskich czasopism metodyczno-dydaktycznych dla nauczycieli Szkół Europejskich.
18. Ścisła współpraca z wizytatorami z innych krajów w sprawach związanych z nadzorem pedagogicznym i organizacją pracy nauczycieli.

Wnioski i rekomendacje ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego

1. Sprawowany nadzór pedagogiczny nad polskimi nauczycielami skierowanymi do pracy w Szkołach Europejskich, zapewnił wysoką jakość nauczania.
2. Bieżąca kontrola planów nauczania (rocznych i okresowych) zapewniła prowadzenie procesu edukacyjnego przez polskich nauczycieli zgodnie z programami nauczania zatwierdzonymi przez Radę Zarządzającą Szkoł Europejskich.
3. Nauczyciele prowadzą zajęcia w taki sposób, że uczniowie są zaangażowani w proces lekcyjny, a różnorodne metody i formy pracy stosowane przez grono pedagogiczne służą rozwojowi uczniów, a w szczególności ich uzdolnień i zainteresowań.
4. Egzamin maturalny jest przeprowadzany przez nauczycieli zgodnie z obowiązującymi procedurami i nie wpływają żadne skargi, ani odwołania.
5. Nauczyciele realizują różnorodne działania na rzecz promocji języka polskiego, kultury polskiej i tradycji narodowych.
6. Regularnie odbywają się spotkania nauczycieli z wizytatorami, w czasie, których omawiane są trudne sprawy wychowawcze i bieżące problemy.
7. Regularnie odbywają się spotkania dyrektorów Szkół Europejskich i ich zastępców z wizytatorami, w czasie, których poddawana jest analizie jakość wykonywanych zadań przez nauczycieli, a także omawiane są wszystkie sprawy bieżące.
8. Dobrze układa się współpraca wizytatorów z nauczycielami.
9. Należy kontynuować kompleksowe wsparcie polskich nauczycieli przez wizytatorów: przed rozpoczęciem pracy dydaktycznej w Szkole Europejskiej (szkolenie, kwestie administracyjne, pomoc w nawiązaniu kontaktów z dyrekcją Szkoły Europejskiej), w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych w relacjach uczeń-nauczyciel, rodzic-nauczyciel, nauczyciel-nauczyciel, w rozwoju zawodowym (przedstawianie oferty szkoleń stacjonarnych i on-line z zakresu dydaktyki, metodyki nauczania i psychologii), poprzez

dokonywanie zakupów pomocy i środków dydaktycznych zgodnie z potrzebami nauczycieli.

10. Należy kontynuować organizację corocznych szkoleń dla nauczycieli celem właściwego planowania przez nich procesów edukacyjnych i wzbogacenia ich warsztatu pracy poprzez zdobywanie wiedzy i nowych umiejętności.
11. Należy kontynuować prenumeratę polskich czasopism dydaktyczno-metodycznych, stanowiących nieodzowną pomoc dydaktyczną.
12. Należy wzmocnić kontrolę i nadzór nad nauczycielami zatrudnionymi lokalnie, aby zapewnić wysoką jakość kształcenia.
13. Należy kontynuować systematyczny monitoring pracy nauczycieli, a tym samym zadbać o jak najwyższy poziom nauczania.

Nadzór pedagogiczny w Polonijnym Centrum Nauczycielskim

Celem ewaluacji wewnętrznej w ORPEG PCN w roku szkolnym 2017/2018 było kontynuowanie – ze względu na wagę zagadnienia - pozyskiwanie informacji w zakresie: *wymagań: Placówka zaspokaja potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki oraz Wewnętrzny nadzór pedagogiczny służy jej rozwojowi.*

Ewaluacja

Statutowymi odbiorcami oferty ORPEG PCN są nauczyciele języka polskiego i uczący w języku polskim pracujący poza granicami Polski. Realizowane przez ORPEG PCN wspomaganie nauczycieli uczących języka polskiego oraz kultury polskiej w szkołach za granicą odbywało się w sposób systemowy, z uwzględnieniem rozpoznanych potrzeb środowisk i polityki oświatowej MEN. Dużą pomocą w organizacji doskonalenia organizowanego w środowiskach polonijnych służyły polskie placówki dyplomatyczne, wspomagając finansowo miejscowych organizatorów. Każdorazowo szkolenie poprzedzone było zapotrzebowaniem złożonym do ORPEG PCN przez konkretne oświatowe środowisko polonijne. Zapotrzebowanie potwierdzane było przez polską placówkę dyplomatyczną, dzięki czemu była pewność, że dane środowisko istotnie potrzebuje metodycznego wsparcia.

Opracowanie planu pracy na rok szkolny 2017/2018 poprzedzone było analizą pozyskiwanych informacji ze środowisk polonijnych (wywiady, ankiety, opinie, zgłaszane

potrzeby ze strony konsulatów RP oraz organizacji polonijnych). Analiza materiału odbywała się co trzy miesiące, dzięki czemu zespół PCN mógł odpowiadać na faktyczne potrzeby oświatowych środowisk polonijnych.

Nauczyciele ORPEG PCN zastanawiali się w ramach ewaluacji, w jaki sposób planować i realizować wsparcie zawodowe oświatowych środowisk polonijnych tak, by było skuteczne. W wyniku dyskusji i analizy ankiet zapotrzebowania oraz ankiet ewaluacyjnych, wypełnianych przez uczestników kursów oraz nauczycieli ze środowisk polonijnych, uznano, że dotychczasowa formuła realizowanych szkoleń będzie zachowana. Kursy, ze względu na dostępność oraz ich powszechność, realizowane będą w sposób stacjonarny oraz z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych. Koncepcja pracy z wykorzystaniem e-learningu sprawdza się kolejny rok. W roku 2017/2018 starano się w ORPEG PCN, by oferować sprawdzone już tematy szkoleń e-learningowych i proponować nowe zagadnienia, zgłaszane przez nauczycieli.

Kursy on-line

Ze względu na wymogi prawne oraz zapotrzebowanie środowisk w tym roku szkolnym potrzebne okazało się dalsze organizowanie kursów kwalifikacyjnych dla nauczycieli, wynikających z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. *w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2017 r., poz. 1575)*

Przygotowano w PCN roczny plan działań. Opracowano w ORPEG PCN nowe wersje programów kursów kwalifikacyjnych, zgodnych z wytycznymi MEN, w zakresie języka polskiego dla nauczycieli uczących w edukacji wczesnoszkolnej oraz na II, III i IV etapie edukacyjnym oraz wiedzy o Polsce; przygotowano materiały odpowiadające na potrzeby nauczycieli uczących języka polskiego poza Polską, wprowadzono je na platformę kursową ORPEG; uzyskano zgodę MEN na realizację kursów kwalifikacyjnych przygotowujących 1) do nauczania w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, 2) do nauczania języka polskiego w klasach IV–VIII szkół podstawowych zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, 3) do nauczania języka polskiego w klasach w gimnazjach za granicą i liceach ogólnokształcących za granicą, zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, 4) do nauczania wiedzy o Polsce w klasach IV–VIII szkół podstawowych za granicą, gimnazjach za granicą i liceach ogólnokształcących za granicą, zgodnie z planem nauczania uzupełniającego. Ze względu na wymogi prawne oraz zapotrzebowanie środowisk potrzebne okazało się potrzebne także dalsze organizowanie kursów kwalifikacyjnych

z zakresu zarządzania szkołami i szkolnymi punktami konsultacyjnymi za granicą. Przygotowano nowe programy kursów zgodne z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w publicznym przedszkolu, publicznej szkole podstawowej, publicznej szkole ponadpodstawowej oraz publicznej placówce (Dz. U. poz. 1597). Po uzyskaniu zgody MEN kursy zrealizowano. Kontynuowano cenione przez nauczycieli kursy z zakresu logopedii, metodyki nauczania języka polskiego jako obcego/drugiego na etapie wczesnoszkolnym, metodyki nauczania języka polskiego w klasach starszych, oraz z takich tematów jak: Niekonwencjonalne techniki uczenia się języka polskiego poza Polską; Historia Polski z elementami wiedzy o społeczeństwie oraz geografii. W związku z zapisami rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli z 2017 r. wskazującymi, że kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela bibliotekarza w szkołach podstawowych za granicą, gimnazjach za granicą i liceach ogólnokształcących za granicą posiada osoba, która ma kwalifikacje do nauczania języka polskiego lub wiedzy o Polsce w szkolnych punktach konsultacyjnych, przygotowano i zrealizowano dwuetapowe kursy z zakresu bibliotekoznawstwa, wspomagające nauczycieli prowadzących biblioteki szkolne a nieposiadających formalnych kwalifikacji w tym zakresie. Zaproponowano inne, nowe tematy szkoleń (m.in. *Pakiet Office 365 w szkole polonijnej; Sztuka prezentacji; Prawo autorskie – czy i jak używać zasobów z Internetu; Aktywna tablica*). Aktualne informacje o proponowanych kursach i szkoleniach doskonalących zamieszczane były na stronie internetowej ORPEG PCN.

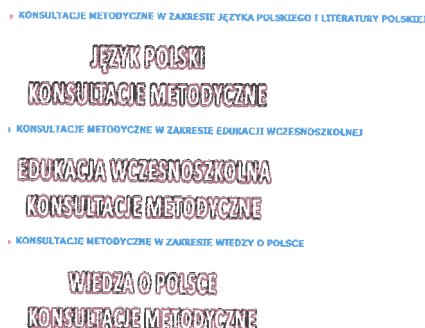
W roku 2017/2018 kursy realizowane były, podobnie jak w latach ubiegłych, na platformie moodle'owej ORPEG, dostosowanej do prowadzenia szkoleń on-line.

Aby w jak najszerszy sposób zaspokajać potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki, strona z kursami PCN kursy.orpeg.pl jest stale aktualizowana. Dostępna jest lista aktualnych kursów w formie aktualizowanego spisu. Odbiorca widzi kursy, na które można się zapisywać oraz kursy w toku. Z poziomu oglądu jednym kliknięciem może przejść do szczegółowego opisu kursu, a potem zapisu na kurs. Zaletą narzędzi Moodle'a zastosowanych do budowy kursów jest to, że przejście z zapisów do kursy w toku odbywa się

automatycznie.

Starano się o szeroki dostęp środowisk nauczycielskich poza Polską do informacji o kursach. Aktualizowane informacje o dostępnych kursach realizowanych on-line zamieszczano w portalu www.polska-szkola.pl; www.orpeg.pl, www.kursy.orpeg.pl. Informacje przekazywano także na spotkaniach zarządczych dla kierowników SPK, w trakcie szkoleń stacjonarnych realizowanych przez ORPEG PCN w różnych środowiskach polonijnych.

Inną formą metodycznego wspomagania oświatowych środowisk polonijnych były konsultacje metodyczne prowadzone on-line. Terminy konsultacji oraz ich zakres (edukacja wczesnoszkolna, język polski w klasach starszych, wiedza o Polsce) zamieszczono na stronie internetowej. Chętni nauczyciele mogli skorzystać z bezpośredniego kontaktu poprzez skype'a, telefon, e-mail.

Kursy stacjonarne

Nauczyciele ORPEG PCN w ciągu roku szkolnego wyjeżdżali do miejsc pracy nauczycieli i prowadzili tam szkolenia stacjonarne. Każdorazowo kurs stacjonarny był odpowiedzią na potrzeby oświatowych środowisk polonijnych. Miejscowy organizator (np. szkoła, Związek Polaków, stowarzyszenie) przed kursem: 1) wypełniał kartę zapotrzebowania na szkolenie organizowane przez ORPEG Polonijne Centrum Nauczycielskie; 2) zasadność realizacji kursu potwierdzała polska placówka dyplomatyczna;

Temat szkolenia sugerował miejscowy organizator. Mógł też skorzystać z aktualizowanych propozycji ORPEG PCN, które zamieszczone zostały na stronie www.orpeg.pl.

Potrzeby środowisk oświatowych poza Polską

W trakcie spotkań wewnętrznych nauczyciele ORPEG PCN odpowiedzieli sobie na pytanie wynikające z wniosków z nadzoru pedagogicznego z r. 2016/2017: Jak motywować

nauczycieli polonijnych do wyrażania własnych potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego oraz jak poprawić miarodajność badań przeprowadzonych ankietą potrzeb. Odpowiedź brzmiała:

- 1) poprzez ułatwienie dostępu do ankiety on-line w zakresie potrzeb – zamieszczenie ankiety na www.polska-szkola.pl oraz www.orpeg.pl oraz poprzez systematyczną analizę statystyczną;
- 2) poprzez analizę częstotliwości wykorzystywania zmodyfikowanego formularza ankiety elektronicznej z poprzednią wersją papierową;
- 3) poprzez rozmowy z uczestnikami szkoleń;
- 4) poprzez upowszechnianie wyników ankiety w trakcie szkoleń, konferencji;
- 5) poprzez analizę porównawczą wyników ankiety elektronicznej oraz treści i tematów w karcie zgłoszenia zapotrzebowania na kurs.

The image shows a screenshot of a web-based survey form. At the top left is the ORPEG logo with the text 'OŚRODEK ROZWOJU POLSKIEJ EDUKACJI ZA GRANICĄ'. To its right is a red header box with the word 'ANKIETA' in white. Below the header, the survey is titled 'ANKIETA POTRZEB W ZAKRESIE DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI UCZĄCYCH SIĘ POZA GRANICĄ POLSKI'. The form contains several sections with questions and checkboxes for responses. The questions are in Polish and relate to the needs of teachers for professional development. The form is designed for online completion.

W roku szkolnym 2017/2018 ankietę potrzeb wypełniali nauczyciele z różnych typów szkół (szkoły społeczne, SPK, szkoły funkcjonujące w systemie oświaty kraju zamieszkania, inne). Ankietowani, wypowiadający się w ankiecie dostępnej elektronicznie, przekazali szereg informacji w zakresie potrzeb kompetencji przedmiotowych, metodycznych, psychologicznych, które chcieliby nabyć lub doskonalić na kursach PCN. W roku 2017/2018 największa liczba nauczycieli odpowiadających pochodziła: z USA, Białorusi, Francji, Niemiec, Anglii, Belgii, Włoch, Ukrainy, Irlandii.

Z analizy zebranych danych i raportów cząstkowych kierowników kursów realizowanych poza granicami Polski wynika, że nauczyciele nadal oczekują szkoleń:

- przygotowujących nauczycieli i kierowników placówek, w tym SPK, do realizacji aktualnych wymagań prawnych w zakresie kwalifikacji;
- dotyczących wykorzystania zasobów internetowych przeznaczonych do nauczania języka polskiego poza Polską,
- konstruowania i modyfikowania programów nauczania, w tym w odniesieniu do nowych ram programowych oraz materiałów znajdujących się w portalu „Włącz Polskę”.

Wyniki elektronicznej ankiety potrzeb powinny w znacznym stopniu mieć odzwierciedlenie w ofercie ORPEG PCN. Plan kursów na 2018 r. oparty został na analizie ankiety potrzeb wypełnianej przez nauczycieli w r. 2017. Typy szkoleń, tematyka kursów ORPEG PCN odpowiadała na zapotrzebowanie składane przez oświatowe środowiska polonijne.

W związku ze specyfiką pracy nauczycieli w różnych środowiskach poza krajem, uznano za zasadne stale monitorowanie aktualności i dostępności elektronicznego formularza ankiety potrzeb, wprowadzając doń ewentualne modyfikacje. Ankieta potrzeb jest obecna na stronie www.orpeg.pl , www.polska-szkola.pl Do wypełniania ankiety potrzeb zachęcano w czasie realizacji wszystkich kursów.

Materiały *Włącz Polskę!*

ORPEG nieustannie zachęca do korzystania z materiałów *Włącz Polskę!* jako Otwartego Zasobu Edukacyjnego, łatwego i elastycznego w użyciu, który umożliwia dostosowanie materiałów edukacyjnych do potrzeb i poziomu konkretnej grupy osób uczących się języka polskiego za granicą. Informacje o podręczniku, materiałach *Włącz Polskę!*, będącego w wolnych zasobach, przekazywane są m.in. w trakcie wszystkich kursów realizowanych przez ORPEG PCN. Tam także nauczyciele polonijni doskonalią umiejętność dostosowywania materiałów *Włącz Polskę!* do potrzeb własnego środowiska edukacyjnego. Zasoby portalu *Włącz Polskę!* w roku szkolnym 2017/2018 były uzupełnione nowymi materiałami w zakresie wiedzy o Polsce – *Przewodnik po dziejach Polski* - z animacjami, materiałami na zajęcia lekcyjne oraz przewodnikiem dla nauczyciela.

W roku szkolnym 2017/2018 nadal rozbudowywano portal www.polska-szkola.pl przeznaczony dla polonijnych szkół społecznych oraz nauczycieli uczących języka polskiego i innych przedmiotów w szkołach w innych systemach edukacji. Nauczyciele znajdują tu m.in. linki oraz informacje przydatne w szkole, a także fora, na których nauczyciele i dyrektorzy szkół mogą dzielić się własnymi przykładowymi materiałami dydaktycznymi

i spostrzeżeniami, zadawać pytania, m.in. w zakresie podstawy programowej, materiałów
Włącz Polskę!

Kontrola

W zakresie nadzoru pedagogicznego sprawowanego w ORPEG PCN w 2017/2018, zgodnie z planem założonym na ten rok, zwracano nadal wagę na przestrzeganie prawa w zakresie dokumentowania realizacji zadań statutowych i zadań zleconych.

Prowadzono, jak w roku ubiegłym, raz na kwartał analizę dokumentów (programy kursów, dzienniki, sprawozdania), by kierownicy kursów byli zmotywowani do bieżącego wypełniania dokumentacji, pamiętając, że procesy edukacyjne to m.in. dokumentowanie realizowanych działań.

Prowadzona w ramach realizacji zadań nadzoru pedagogicznego kontrola obejmowała przestrzeganie przez nauczycieli przepisów prawa, dotyczącego statutowej działalności placówki, w tym realizacja zadań zgodnie z planem pracy poszczególnych konsultantów (obserwacja zajęć na kursach stacjonarnych i realizowanych techniką e-learning) oraz poprawność merytoryczną i formalną opracowanych materiałów dydaktycznych. Procedury funkcjonujące w ORPEG, obowiązujące wszystkie wydziały i wszystkich pracowników, sprzyjały rzetelnemu dokumentowaniu realizacji zadań statutowych i zadań zleconych. W roku przyszłym kontrola w tym zakresie będzie kontynuowana.

Monitoring

W ramach monitoringu zwracano uwagę na jakość funkcjonowania współpracy w zespołach, obserwowano współpracę konsultantów w placówce, m.in. przy analizie wyników ewaluacji szkoleń, budowie programów kursów, planów, ale także zwracano uwagę na otwartość konsultantów na wspomaganie realizacji zadań wydziałów ORPEG oraz instytucji z nią współpracujących. W wyniku otwartej postawy wspomagającej nauczyciele konsultanci PCN na prośbę Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Królestwie Belgii przygotowali teksty dyktand na pięć poziomów wiekowych, z kluczem do sprawdzania, na pierwszy i drugi etap *Dyktanda Polonijnego* realizowanego w 2017 i 2018 w Beneluksie, przygotowali *Materiał informacyjny na temat form wsparcia oświaty w języku polskim poza granicami Polski oraz możliwości studiowania przez młodzież polonijną na uczelniach w Polsce* przesłany

do ORPEG. Jeden z nauczycieli powołany został na członka i uczestniczył w pracach komisji konkursowej MEN 2018 pn. *Rodzina polonijna. Współpraca szkół funkcjonujących w systemach oświaty innych państw oraz organizacji społecznych za granicą prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim ze szkołami w Polsce*. Inny konsultant został członkiem Rady Metodycznej portalu *Pomysł na polski*, którego celem jest promocja języka polskiego na Białorusi i wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli języka polskiego, a także integracji środowiska nauczycielskiego i uczniowskiego. Nauczyciele podjęli także współpracę z Działem Instrukcyjno-Metodycznym Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie - jeden z nauczycieli ORPEG PCN przeprowadził szkolenie dla bibliotekarzy województwa lubelskiego według autorskich programów: *Książki mówią, że ciekawscy żyją mądrzej*, *Twórcze zastosowanie tekstu – rozwijanie zainteresowań czytelnich*; „Przez progi wieków, przez szlaki dziejów” – *legendy Lubelszczyzny*. W ramach współpracy z Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli jeden z konsultantów przeprowadził szkolenie nauczycieli polonistów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych nt. *Najnowsza polska literatura dla dzieci w wieku 5–9 lat*; *Najnowsza polska literatura dla dzieci w wieku 10–13 lat*; *Najnowsza polska literatura dla młodzieży w wieku 14+*.

W roku szkolnym 2017/2018 konsultanci PCN przeprowadzili dwukrotnie zajęcia na *Kursie przygotowującym nauczycieli do pracy dydaktycznej wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą* (w ramach rekrutacji nauczycieli kierowanych do pracy na Wschodzie, prowadzonej przez Wydział do spraw wspomagania oświaty polonijnej i polskojęzycznej ORPEG) oraz zajęcia szkoleniowe dla nauczycieli Szkół Europejskich (prowadzonych przez samodzielne stanowisko do spraw szkół europejskich ORPEG).

Wspomaganie

W ramach wspomagania nauczyciele ORPEG PCN uczestniczyli w wybranych przez siebie szkoleniach zewnętrznych, np. *Neuroedukacja*; *Pamiętam dobrze, czyli mnemotechnika z elementami mind mappingu dla nauczycieli*; *Tworzenie grafiki z chmury wyrazów w programie Tagxedo*; *Tworzenie materiałów promocyjnych w programie Canva*; *Nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy dydaktycznej nauczyciela*; *Rozbudź swoją kreatywność, czyli jak sprawić, by lekcje stały się ciekawsze*.

W efekcie sprawowanego nadzoru pedagogicznego:

- pracownicy PCN zwracają większą uwagę na staranność wypełniania dokumentacji kursowej;
- utrzymuje się użyteczność szkoleń oraz ich adekwatność do celów polityki MEN i potrzeb metodycznych, zgłaszanych przez środowiska polonijne, w których nauczany jest język i kultura polska;
- wzbogacono ofertę kursów oraz materiały dydaktyczne kursów on-line oferowanych przez ORPEG PCN, jednocześnie dostosowując je do specyfiki rozbudowywanej platformy kursów ORPEG oraz portalu www.polska-szkola.pl. Poszerzono zakres korzystania z technologii informatycznych w celu wspierania placówek polskich i polonijnych poza Polską.

Wnioski i rekomendacje ze sprawowanego nadzoru

1. W rezultacie sprawowanego nadzoru pedagogicznego w ORPEG Polonijnym Centrum Nauczycielskim utrzymuje się wysoka efektywność pracy nauczycieli. Należy nadal dbać, by przygotowywana oferta szkoleń sprzyjała zorganizowanemu i przemyślanemu planowaniu procesów edukacyjnych, z wykorzystaniem doświadczonych nauczycieli.
2. Należy kontynuować systematyczną kontrolę nauczycieli konsultantów w zakresie poprawności i systematyczności prowadzenia dokumentacji realizacji kursów oraz wspierać ich w realizacji tego zadania.
3. Należy kontynuować analizę badań zewnętrznych i wewnętrznych w zakresie potrzeb doskonalenia nauczycieli polonijnych, biorąc pod uwagę wyniki w planowaniu i modyfikowaniu całorocznej pracy.
4. Należy kontynuować udział pracowników ORPEG PCN w szkoleniach oferowanych przez ORPEG oraz inne instytucje, w tym szkolenia realizowane drogą on-line, motywując ich także do dalszego samokształcenia, zgodnie z potrzebami oświatowych środowisk polonijnych.

WICEDYREKTOR

Agnieszka Koterla